

KISCUKI HÉTTŐL TÍZIG

Háromnegyed hétkor a fiú benyitott az ajtón, amin dohányszínűre pácolódott az olcsó gyári függöny. Kisebb lyukak is éktelenkedtek rajta, de ki törődött velük, mikor odabent barna faburkolat ringatta a meleget, és apró sápadt fényű lámpák helyettesítették a világosságot. Mint egy igazi pesti cukrászdában. A lányok is jó karban voltak, erősen festették magukat, s Tinike, a vezetőnő valóban dolgozott Pesten három esztendeig. Tinike rámosolygott a fiúra, mert ő még a régi garnitúrához tartozott, tudta a rendet. Törzsvendégre mosolyogni kell. Mosolyogni kell a pénzéért, ez a legkevesebb. De Mancsi nem mosolygott, nem állt rá a szája. Azért az 1000 forintért... ezek még a borralót is sajnálják... Szóval egy a fizetség. Egykedvűen csörgette zsebében az aprópénzt, keresztülnézett a fiún. Marika a presszógépet kezelte. „Két dupla igenis” — mondta éppen unatkozva, aztán beleásított az odakészített pohárba.

NÉHÁNYAN ültek még az apró műbőr székeken. Két átszaladó vendég a kályhánál, nekik kellett a dupla. Beljebb Virágh sofőrbundában, előtte nagy pohár bambi, hangsúlyozottan bambi, mellette kövér öreg nő, biztos, a szállítmány. Aztán Bence Lajos a gyerekekkel, fiatal az idő, nem gyűlnek még az esti vendégek. Bence egyébként magában is lelátogatott ide, de néha elfogta a lelkifurdalás, és olyankor teletömte a gyerekeket filléres süteményekkel. A fiú leült a sarokasztalhoz, a kályha mellé. Feketét rendelt. Mancsi nyújtózkodott a melegen.

— Több semmi?

— Majd később.

A fiú szembenézett a tükörrel. Szerette ezt a helyet, innen magát is, másokat is jobban láthatott. Megfésülködött.

Igazított kicsit a nyakkendőn, de csak szokásból, oda se figyelt. A feketét gyorsan lehajtotta, élvezet nélkül. Tulajdonképpen nem szerette. A többiek itták. Ami a többieknek jó... Így aztán itta ő is. Tinike a közelbe húzódott. Széles hátával nekidőlt a cserépkályhának. A vendég rosszkedvű. A vendéggel beszélgetni kell.

— Nem akar engedni...

— Nem.

— Holnapra megint 20 fokot mondott a rádió.

— A rádió... —, legyintett a fiú.

— Hát igen —, Tinike felsóhajtott, megrezzenő tokájáról könnyű púderfelhő szállt fel. — Nincs forgalom. Az emberek nem kíváncsiak ide. Ilyenkor még otthon is jobb.

— Akinek.

— No persze. A fiatalok még bírják. A fiatalok mindent kibírnak. Nekem Pesten volt egy vendégem, Erzsébeten lakott. A munkahelye ott volt a közelben, de akkor is ájtott, ha kivette a szabadságát. Nélküle nem múlt el a nap. Aztán megnősült. Hiába, ezzel számolni kell a mi szakmánkban.

A fiú nem figyelt Tinikére, de másra se figyelt. Kapirgálta a pohár cukros alját. Nehezen jönnek máma a többiek. Virágh lassan gombolta a sofőrbundát. Az öreg nő fizetett. Virágh a fiú asztala mellett húzott kifele.

— Lejössz még? — morogta a fiú.

Virágh a nőre mutatott. — Nehezen.

— Kifelé?

— Ellenőrzés. A trösztől.

— Akkor füttyültek.

— Mára igen.

— Aztán Bencze is összepakolta a gyerekeket. A nagyobbikon lötyögő, ócska kabát volt, biztos a zсібajon vették. Rákacsintott a fiúra, de elkerülte.

NEGYED nyolckor érkezett Gera. Piros volt, harsány és jókedvű. Körülcirógatta Tinikét.

— Itt süllyedjek el, ha nem adott le három kilót tegnap óta.

Tinike vihorászott. — Maga olyan jókat mond.

— Az a szakmám, kérem. Én mindenkinek jókat mondok. Azért szeretnek az asszonyok meg a főnökök. Csak Mancikát nem tudom megneveztetni, akárhogy igyekszem. Mancika, Mancika te vagy az én szívem bánata.

— Ez vers?

— Olyasmi. Mancikának írtam.

Lecsapta micisapkáját a fiú asztalára.

— Te már az ebédidőt is itt töltöd?

— Fél órája jöttem.

— Szép, szép. Szép ez az igyekezet. A legényemberben még van kurázsi. — Megforgatta a feketéspoharat. — Iszunk?

A fiú vállat vont. — Ihatunk.

Előbb mindketten hallgattak. Aztán a fiú kényszeredetten odaintette Mancit: — kétszer fél konyak.

— Tán az orrod vére folyik? — paskolt a térdére Gera. — Baj van a pénzzel?

— Nincs.

— No akkor meg . . . , tanuld meg fiú, az az egy baj lehet az életben. A többit . . . , a pénz mind rendbe hozza. Látod, nekem pénzem sincs, elszedi az asszony. Mégse hagyom el magam. Virágh járt már erre?

— Járt. Szállítmánnal.

— Hát Bencze?

— Gyerekekkel.

Gera nevetett. Szinte belerázkódtak a apró hangulatlámpák.

— Gyerekekkel. Akkor lehetett otthon előtte . . . A csirkék?

— Egyse volt még.

— Csak nincs valami böjti nap? Mert tanuld meg, fiú, a kurvák mind valóságosak. Titkolják is, tagadják is, egyik nagyobb templomos, mint a másik. Ez már így van. Nekem elhihebed, én hús esztendeje tapasztalom őket. Ebbe a kócerájba is 15 éve járok. Tizenöt éve! Hallottál te a Radó Franciról? Dehogyan hallottál. A Radó Franci odúja volt ez, mi meg csak úgy mondtuk, megyünk a Franci kötényébe. Igaz, hangulatvilágítás nem volt, meg faburkolat meg fehér kötény sem. De kriglibe mérték a sört, nem üvegbe. Az aprópénzből kifizet-

ted, édes komám, ami csak lehúzta a zsebedet. Hanem a csirkék akkor is bebenéztek ide.

Gera tenyerében elveszett a féldecis pohár, a konyak pillanat alatt ment le a torkán.

— Engem mindig szerettek ezek a jófélék. Tudod, miért? Mert én azt a vén Sulek Macát is csirkének becézgettem, pedig a féloldala megvolt huszonöt. Az ilyennek ismerni köll a mottóját.

— Hazudsz, Gera, megint hazudsz — csörrent közójük Szalma Jenő. Észre se vették, mikor kabátolt le mögöttük.

— A sarokról hallottam, hogy gurít az öreg Gera. Mi újság, fiúk?

A válasza nem volt kíváncsi, már az üvegeket méricskélte a pult mögött.

— Ebben a rossz butikban még pálinkát se ihat az ember. Hozzon egy duplát izesítővel, Mancika. Aztán majd meglátjuk.

AZ ÍZESÍTŐ egy deci rum volt, amin úgy elcsámcsogott Szalma Jenő, mintha paprikás szalonnát enne uborkával. Gera mindjárt kedvet kapott tőle a következő pohárhoz. A fiúra nézett meg a rumra, meg megint a fiúra. De az mereven bámult maga elé.

— De búval bélelt vagy — fanyalodott Gera a vigasztalásnak. — A te korodban én örökké vigyorogtam, mint paprikajancsi a bábszínházban.

— Rendelj neki, fiú — nyújtóztatta el hatalmas csizmáit Szalma —, te vagy az utolsó balek ebben a cudar, számító világban. Én is fizettem, amíg nem jöttek a gyerekek. Az a rendje, hogy a legényember segítse a házast. Ennyit megérdemlünk, hogy így bementünk a csőbe.

Most már jöttek egymás után. A csirkék is meg az emberek. Később Bencze is ledalgett közójük. Nagyon meghúzta magát, inkább suttogott, mint beszélt, de a lányokat csak körülszaglászta. Nem lehet anélkül meglenni. Csupa ismerős volt a félhomályos helyiségben. Az átutazók elkotródtak ilyenkorra. A fiú behunyt szemmel üldögélt a sűrű meleg füstben. Tudta, hogy a szemben levő asztaltól kirtartóan nézik. Azt a lányt is ismerte, Virágh mesélt róla néhány szaftos históriát. Virágh mindenkiről tudott mesélni.

— Akarod, hogy összehozzak vele? — tüstémkedett Gera —, elég jó hátulja van, bár az eleje se lehet rosszabb.

— Ccc. — Szalma hátradőlt, s óriás csizmái biztonságából méregette a lányt. Látszatra egész nyakig belecsúsztatott volna a csizmába, olyan kicsi meg hitvány volt. De csak látszatra. A törzsvendégek nem kezdtek ki vele, mert dzsudózni tanult, s úgy vágta földhöz a legdeltásabb fiúkat, hogy elment a kedvük a verekedéstől. A nőknél mégse volt sikere. Nem a termete miatt. Smucig hírében állt, az itteni babák meg pénzbe kerültek. Hát inkább must-rálta őket. Az ingyen van. Hozzá a disznó viccek is, amikből annyit tudott, mint Virágh igaz történetekből.

— Engem nem köll összehozni — mordult önérzetesen a fiú —, magam is elintézem.

De közelebről nem mutatott hajlandóságot rá. Pedig a lány nagyon igyekezett. Csak kellett volna, hogy átüljön az asztalukhoz. Ketten voltak, de a másik lány se tétlenkedett. A fotóst nézte ki magának, aki a presszógép körül lebzelt, Marikának csapta a szelet. A fotós olyan minden lében kanál fiatalember volt, fiatalnak is csak azért tartották, mert divatosan öltözködött, s mindig a legújabb kifejezéseket használta. Maszekolt különben, s a kora nyári iskolai

fényképezéseken szedte meg magát. Oldalán most is ott lógott a fényképezőgép, belső zsebében pedig — csak a bolond nem tudta — egy tucatból álló kollekció, hat forint darabja. Ha úgy vesszük, nem is drága, akárkinek megéri. Kiváltképp öregedő s enyhén pityókás uraknak. Miközben Marikát szórakoztatta, apró sötét szeme percre se nyugodott. Szakértő pillantása végigugrált a vendégek arcán, a nőnek intett, hogy várjon kicsit, most dolgozik. Aztán a vadászkalapos ezüstbajszú Henrik bácsinál állapotodott meg. Ez is törzsvendégnek számított, bár ritkábban fordult itt meg, mint Gera vagy a fiú, szóval még volt benne üzlet.

Gera élvezettel figyelte, hogy fog balekot a fotós. Még a lányokról is elfeledkezett.

— Nézzétek — suttogta átszellemülten —, így kell ezt csinálni.

A FIÚT most ez sem érdekelte. A lány szemzése jólesett, de viszonzni nem volt kedve. Egyáltalán semmihez se volt kedve. Szokásból fizetett még két féldecit Gerának, mert szégyellte visszautasítani. Gera jóval idősebb nála, apja lehetne. Tulajdonképpen ő tanította meg inni. Eleinte örült, hogy ezek az öreg szivarok szóba állnak vele. Most már unta egy kicsit, de erre nem gondolt.

Tinike a blokkolástartalnál kieresztette a hangját.

— Figyelmeztetjük kedves vendégeinket, hogy ma este tízkor zárunk. Holnap pedig leltározás.

A kedves vendégek fölmordultak.

— Mí az, hogy tízkor?

— Megint különösködnek?

— Vagy szokjunk máshova?

Tinike türelmesen magyarázkodott. De Mancsi dühösen tépte ki a kötényét Gera markából.

— Nem hallotta? Tízkor, és kész!

— Szebben is beszélhetne! — kiáltott utána Szalma Jenő —, mégiscsak mi fizetünk.

— Ez ugyan nem — biggyesztett megvetően Mancsi —, mióta ismerem, kétszer se fizetett összesen.

— Jól van, jól — Gera már újra békített. Aki potyázik, ne ugráljon. A fiú a kabátját nézegette a fogason. Olcsó sportszövet konfekciókabát, még tanonckorában vette. Akkoriban valahogy több jutott ilyesmire. Gera elkapta a tekintetét.

— Hova mennél még? Most kezdődik a jóvilág.

A fiú az utcára gondolt, a mereven őrt álló fákra, csupa fehér zúzmara valamennyi. Innen még két kilométer a házuk. Megborzongott. Nem, semmiféle jóvilág nem kezdődik itt most, de azért maradt.

Háromnegyed tízkor Tinike kezdte előlről: „Kérjük a kedves vendégeket...” Méltatlankodva szedelődzködtek. A fiú is úgy indult el, mint akát meglóptak. Rosszkezdvéen dobta le a pénzt, a Geráét is. De fillérre kiszámolta. Ötvenkét forint harminc fillér. Borraivalót sose adott. A többiek se. Egyedül a fotós számolt nagylelkűen, de neki illett is, hisz itt kötötte az üzleteit.

ODAKINT nem búcsúzkodtak. Bencze meg Gera a közelben laktak. Szalmával együtt ment egy darabig, csak a hó nyikorgott alattuk. Az egyik mellékutcánál Szalma azt mondta:

— Csak ennek a rohadt télnek vége lenne már.

Ezzel befordult. A fiú behúzódott felhajtott kabátgallérjába, kesztyűjét nemrég veszítette el, egy szombat este. Akkor alaposan eláztak. A Pacsirta utca sarkán Bütyökkel találkozott. Szomszédok voltak, valamikor tanonckorukban együtt indultak otthonról. Aztán Bütyök másik műhelybe került.

— Hát te honnan jössz?

— A kiscukiból.

De nem viszonzta a kérdést. Ugyan ki kíváncsi rá, hogy a másik hol tölti az idejét? Ahol tudja. Legtöbb úgyis talál valami cukrászdát, kocsmát, aztán záróráig elvan valahogy.

— Sokat jársz oda.

— Honnan tudod?

— A mutterod panaszkodott nálunk.

— Annak sincs más dolga.

Bütyök szeretett beszélni. De ilyenkor befagy az ember szája. Hallgattak inkább.

— Mint valami kutya — gondolta a fiú —, rendőr-kutya. Tán anyám küldte, hogy utánam leskelődjön. Velem ugyan rosszul jár.

Bütyök abbahagyta a kíváncsiskodást. Ha nem megy magától, minek erőltesse. Amúgyis fáztak mind a ketten. A fiú azért egyre forralta a mérgét.

— Bakancsban van, ócska ruhában, ahogy a műhelyből kijött — vizsgálta oldalról. — Biztos fusizott valahol. Töri magát. Ugyan kinek töri? Annak a zsigori apjának, hogy több legyen a matrac aljában? Házra gyűjt, toronyóra? Az ilyeneket sose állhatta. Belemászni a koszba vakulásig, aztán dögleni az ágyban, ennyi nekik az élet. Másmilyen embert nem ismernek. A többi részeg disznó, fene a fajtáját. Köpködnek utána teli szájjal, közben három miatyánkot egy potya sörért. Csak hát a potya nehezen jön, ki köll várni. Mint ez a Gera is. Másképp meg minden pénzbe kerül. Szartúró banda.

A ház előtt hirtelen botránkoztató kedve támadt. Hadd tátogjon el az élehetetlen, hadd fröcskölje otthon, mi történt a szomszéd gyerekekkel.

— Mára kirúgtak a gyárból — mondta gyorsan. Keze rajta volt a kilinccsen. — Ha már úgy érdekel.

Bütyök megtorpant. — Egészen?

— Csakis.

— Ezt így mondod?

— Tán sirassam őket?

— Mit csináltál?

— Amit a többi. Piáltam.

— Nem is bánod?

A fiú vállat vont. — Úgyis eljöttem volna. Őszre meg jelentkezek katonának.

— Jövőre kerül rád a sor.

— Akire. Én magamtól jelentkezek.

— Minek?

— Csak.

— De mégis?

— Ott majd más lesz — komolyodott el.

— Rosszabb lesz.

- Más. Az a lényeg.
- És addig?
- Munka csak akad.
- Hát apádék?
- Eljöttem, és kész. Nem tartozik rájuk.

Bütyök sóhajtozott. — Hőbörögtél?

— Összekaptam a mesterrel, ennyi az egész. — Nevetést erőltetett. — Eredj anyádhoz, hadd hallgasson valami érdekeset. Úgyis az unalom eszi otthon. De annyi biztos, ha a mutter megtudja... — vörösre fagyott kezét Bütyök orra alá nyomta. — Meg haverok is vannak.

Bütyök megijedt. — De odavagy, anyádnak úgyis elmondják, akárhogy titkolod. Fele szomszédság bent melőzik. Énrám aztán ne kenjed, engem annyit se érdekel, hogy eszembe jussál.

SARKON fordult szaladt hazáig. Útközben szedte elő a kulcsot, hogy gyorsabban belül legyen. A fiú nevette.

- Berezelt. Mind ilyen gyávák ezek.

Az udvarba kilátszott a világosság. Éppen ez hiányzott. Lelkifröccs öté. Mindegy. Idekint nem éjszakázhat. Ezen is túl kell esni.

Anyja bóbiskolt a rosszfényű villanyégő alatt. A tűzhely előtt halott pernye, régen kialudt a tűz. Kockás ruhával letakarva várta a vacsora. Szinte látta a lábas tetejére meredt paprikás zsírt. Az ember gyomra fölkkavarodik tőle. Melegíteni hiába próbálná, legjobb bele se szagolni. Holnap majd elfogy ebédre a többivel. Öcsi befalja, azt se látja, mit eszik. Csak jó zsíros legyen. Zsíros meg paprikás. Az asszony felijedt. Horkant egy kicsit, s magához tért.

- Megjöttél?
- Látja.
- Hány óra?
- Nézze meg.
- Vasárnap szólok apádnak.
- Ezt is hallottam már.
- Meglátod, egyszer rossz vége lesz.
- Egyszer.
- Mind elvered a pénzt, ruhát se vettél, mióta keresel.
- Álmos vagyok.
- Hát a vacsora?
- Majd Öcsi megeszi.

— Nem tetszik, amit főzök? Még válogatsz is azért a kétszáz forintért, amit idelöksz egy hónapban. Meleg, vízre sem elég. De legyen tiszta ing, vasalt nadrág minden napra. Másképp nem is jó a kocsmába, vagy tudja fene, hol kódorogsz minden éjjel.

- Hagyjuk már.

— Az anyád csak hallgasson! Az anyád főzön rád, mosson rád, aztán tartsa a szád. Meglátod, szólok apádnak.

A FIÚ szó nélkül nyitott be a szobába. Még ahhoz se volt kedve, hogy ajtót csapkodjon. Belemart a hideg meg a krumpoliszag. Itt tartották a krumplit újságpapírra szórva. Csak az ágyba kíváncozott. Annál a lánynál, úgy lehet, melegebb az ágy. Talán holnap kipróbálja.